

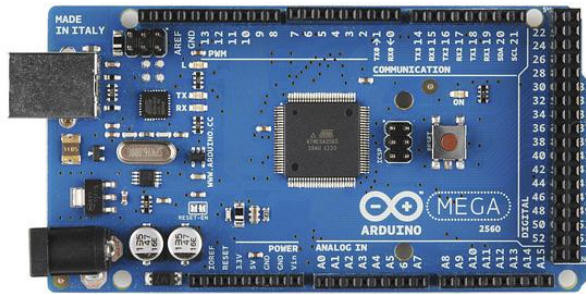
บทที่ 2

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้กล่าวถึงอุปกรณ์การใช้งานในกับโครงงาน ทั้งในด้านความเป็นมา วิธีการใช้งานในด้านอื่น ๆ และคุณสมบัติต่างๆของตัวอุปกรณ์

2.1 บอร์ด Arduino Mega 2560 R3

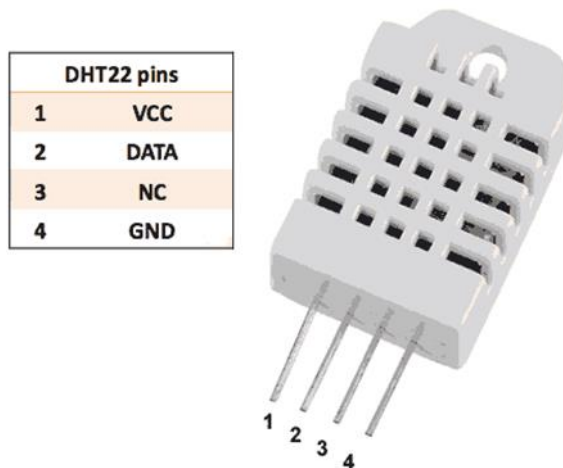
บอร์ด Arduino Mega 2560 R3 เป็นบอร์ด Arduino ที่ออกแบบมาสำหรับงานที่ต้องใช้ I/O มากงานที่ต้องการรับสัญญาณจาก Sensor หรือควบคุมมอเตอร์ Servo หลายๆ ตัว ทั้งนี้ บอร์ด Mega 2560 R3 ยังมีความหน่วยความจำแบบ Flash มาก ทำให้สามารถเขียนโค้ดโปรแกรม เข้าไปได้มากกว่า มีจำนวน Analog Input port 16 ช่อง Digital Input 54 ช่อง PWM 4 ช่อง Flash memory 256 kB ไมโครคอนโทรลเลอร์ที่ใช้คือ ATmega2560 Clock 16 MHz ระดับแรงดันทำงานของ Port 5 V Shi ^[1]

รูปที่ 2.1 บอร์ด Arduino Mega 2560 R3

2.2 เซนเซอร์วัดความชื้นสัมพัทธ์ (Relative Humidity Sensor)

เซนเซอร์วัดความชื้นสัมพัทธ์ (Relative Humidity Sensor) คือ อุปกรณ์สำหรับวัดอัตราส่วนมวลไอน้ำในอากาศ เทียบกับมวลไอน้ำสูงสุดที่อุณหภูมิเดียวกัน มีหน่วยเป็น %RH โดยทั่วไปสามารถวัดค่าความชื้นสัมพัทธ์ได้ในช่วง 10-90 %RH

รูปที่ 2.2 เซนเซอร์วัดความชื้น

ความชื้นสัมพัทธ์ (Relative Humidity) หมายถึง “อัตราส่วนของปริมาณไอน้ำที่มีอยู่จริงในอากาศ ต่อ ปริมาณไอน้ำที่จะทำให้อากาศอิ่มตัว ณ อุณหภูมิเดียวกัน” หรือ “อัตราส่วนของความดันไอน้ำที่มีอยู่จริง ต่อ ความดันไอน้ำอิ่มตัว” ค่าความชื้นสัมพัทธ์แสดงในรูปของร้อยละ (%)

$$\text{ความชื้นสัมพัทธ์} = (\text{ปริมาณไอน้ำที่อยู่ในอากาศ} / \text{ปริมาณไอน้ำที่ทำให้อากาศอิ่มตัว}) \times 100\%$$
 หรือ

$$\text{ความชื้นสัมพัทธ์} = (\text{ความดันไอน้ำที่มีอยู่ในอากาศ} / \text{ความดันไอน้ำของอากาศอิ่มตัว}) \times 100\%$$
 ในการวัดความชื้นสัมพัทธ์ สามารถใช้เครื่องมือซึ่งเรียกว่า “ไฮโกรมิเตอร์” (Hygrometer)^[2]

2.3 การวัดอุณหภูมิ (Temperature Measurement)

การวัดอุณหภูมิ (Temperature Measurement) คือ การวัดที่อาศัยหลักการแตกต่างจากหลักการวัดปริมาณทางฟิสิกส์ของตัวแปรอื่นๆ ตรงที่การวัดอุณหภูมิสนใจ "สเกล" (scale) ในขณะที่การวัดอื่นๆ สนใจ "หน่วย" (unit) เช่น การวัดความยาว หากให้นิยามว่าไม้ 1 อันมีความยาวเท่ากับ 1 เมตร ถ้านำไม้ 2 อันที่มีความยาวเท่ากับที่กำหนดนิยามไว้มาวางต่อกัน จะได้ความยาวเท่ากับ 2 เมตร โดยแนวคิดนี้ไม่สามารถนำมาใช้กับการวัดอุณหภูมิได้ เช่น แก้วน้ำ 2 ใบบรรจุน้ำด้วยปริมาณที่เท่ากัน อุณหภูมิเท่ากันเท่ากับ T เมื่อนำมาเทรวมกันในแก้วใบที่ 3 ผลที่ได้คือ น้ำในแก้วใบที่ 3 มีปริมาณเพิ่มขึ้นในขณะที่อุณหภูมียังคงเท่าเดิมซึ่งมีค่าเท่ากับ T

อุณหภูมิ คือ ระดับความร้อน โดยความร้อนนั้นจะถ่ายเทจากอุณหภูมิสูงไปต่ำเสมอ การวัดอุณหภูมิที่ถูกต้อง ควรวัดหลังจากเกิดสมดุลทางความร้อนระหว่างเทอร์โมมิเตอร์และวัตถุที่ต้องการวัดกล่าวคือ ต้องรอให้เทอร์โมมิเตอร์ได้รับการถ่ายเทความร้อนจากวัตถุที่ต้องการวัดอย่างสมบูรณ์เสียก่อนมีเทคนิคการวัดอุณหภูมิมากมายพัฒนาจากการเปลี่ยนแปลงสมบัติพื้นฐานทางไฟฟ้าและฟิสิกส์ของวัสดุเมื่ออุณหภูมิเปลี่ยนแปลงไป

หลักการวัดอุณหภูมิแบ่งตามการเปลี่ยนแปลงสมบัติได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. หลักการวัดอุณหภูมิโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางไฟฟ้า

ค่าสมบัติทางไฟฟ้าจะเปลี่ยนแปลงตามอุณหภูมิ เช่น เทอร์โมคัปเปิล (Thermocouple) ทำงานโดยอาศัยหลักการเปลี่ยนแปลงค่าแรงดันไฟฟ้าอาร์ทีดี (RTD) และเทอร์มิสเตอร์ (Thermistor) ทำงานโดยอาศัยหลักการเปลี่ยนแปลงค่าความต้านทาน เป็นต้น

2. หลักการวัดอุณหภูมิโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางแสงและการแผ่รังสี

การวัดอุณหภูมิที่สูงมากๆ ไม่สามารถใช้เครื่องมือวัด (instrument) ดังกล่าวข้างต้นได้ เนื่องจากอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อเครื่องมือวัดจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดชนิดพิเศษที่สามารถวัดอุณหภูมิได้โดยไม่ต้องสัมผัสกับวัตถุที่ต้องการวัด แต่อาศัยการวัดการแผ่รังสีความร้อนของวัตถุเพื่อบ่งบอกอุณหภูมิ โดยทั่วไปวัตถุในช่วงอุณหภูมิประมาณ 800 ถึง 1,800 องศาเซลเซียส แผ่รังสีออกมาในรูปของแสงในย่านที่ตามองเห็น ส่วนวัตถุในช่วงอุณหภูมิต่ำกว่า 800 องศาเซลเซียส จนถึงอุณหภูมิต่ำ วัตถุจะแผ่รังสีออกมาในย่านของรังสีอินฟราเรด (infrared radiation) ซึ่งอุณหภูมิแตกต่างกันความยาวคลื่นหรือความถี่ของรังสีที่แผ่ออกมาจากวัตถุจะแตกต่างกันด้วย เครื่องมือวัดอุณหภูมิที่อาศัยหลักการแผ่รังสีและสมบัติเชิงแสงนี้เรียกว่า

ไพโรมิเตอร์ (pyrometer) สามารถแบ่งประเภทตามหลักการทำงานได้ 3 ประเภท คือ ไพโรมิเตอร์ชนิดเทียบความสว่างของไส้หลอด (optical pyrometer) ไพโรมิเตอร์ชนิดวัดการแผ่รังสี (radiation pyrometer) และไพโรมิเตอร์ชนิดอินฟราเรด (infrared pyrometer)

3. หลักการวัดอุณหภูมิโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางกล

หลักการวัดอุณหภูมิของเทอร์โมมิเตอร์ประเภทนี้มีหลายแบบขึ้นอยู่กับชนิดของเทอร์โมมิเตอร์ เช่น เทอร์โมมิเตอร์แบบของเหลวบรรจุในหลอดแก้วปิด (liquid filled in glass thermometer) ทำงานโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงการขยายตัวของของเหลวที่บรรจุอยู่ภายในหลอดแก้วเทอร์โมมิเตอร์แบบเปลี่ยนการขยายตัวเป็นความดัน (pressure thermometer) และเทอร์โมมิเตอร์แบบแถบโลหะคู่ (bi-metal thermometer) โดยเทอร์โมมิเตอร์ประเภทนี้มีช่วงของการวัดอุณหภูมิ (range) ค่อนข้างแคบขึ้นอยู่กับวัสดุที่ใช้และชนิดของเทอร์โมมิเตอร์

4. หลักการวัดอุณหภูมิโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางเคมี เครื่องมือวัดอุณหภูมิประเภทนี้ทำงานโดยอาศัยอุณหภูมิเฉพาะที่สารเคมีละลายหรือเปลี่ยนสีเป็นจุดสังเกต เช่น อุปกรณ์วัดอุณหภูมิแบบดินสอ (crayon temperature indicator) อุปกรณ์วัดอุณหภูมิแบบแล็กเกอร์ (lacquer temperature indicator) อุปกรณ์วัดอุณหภูมิแบบเม็ดยา (pellet temperature indicator) และอุปกรณ์วัดอุณหภูมิแบบแผ่นฉลาก (label temperature indicator) เป็นต้น^[3]

รูปที่ 2.3 เครื่องมือวัดอุณหภูมิ

2.4 ฮีตเตอร์

ฮีตเตอร์ มีหลักการทำงานคือ เมื่อมีการแสไหลผ่านขดลวดตัวนำที่มีค่าความต้านทาน จะทำให้ลวดตัวนำร้อน และถ่ายเทความร้อน ดังนั้น ลวดตัวนำความร้อนจะต้องมีคุณสมบัติที่ทนความร้อนได้สูงสำหรับการผลิตฮีตเตอร์ โดยส่วนใหญ่ในตัวฮีตเตอร์จะมีผงฉนวนแมกนีเซียมออกไซด์(ยกเว้นฮีตเตอร์อินฟราเรด,ฮีตเตอร์รัดท่อและฮีตเตอร์แผ่น) อยู่ภายใน เพื่อทำหน้าที่กั้นระหว่าง ขดลวดตัวนำกับผนังโลหะของฮีตเตอร์ ซึ่งผงฉนวนนี้จะมีคุณสมบัตินำความร้อนได้ดีมาก แต่จะมีค่าความนำทางไฟฟ้าต่ำ ดังนั้นข้อควรระวัง คือ ห้ามมีความชื้นในผงฉนวนนี้เด็ดขาด เพราะจะทำให้มีค่าความนำทางไฟฟ้าสูงขึ้น และอาจจะทำให้ฮีตเตอร์เกิดการลัดวงจรได้ หากพบว่าฮีตเตอร์มีความชื้น (ผลจากการวัดโดยใช้เครื่องมือทางไฟฟ้า) สามารถแก้ไขโดยการนำฮีตเตอร์ไปอบเพื่อไล่ความชื้นออกจากตัวฮีตเตอร์ ฮีตเตอร์ที่ดีควรผ่านการทดสอบหาความเป็นฉนวนของฮีตเตอร์ เพื่อให้แน่ใจว่าในการนำไปใช้งาน จะไม่มีกระแสไฟฟ้าวัดไหลจากขดลวดตัวนำ ดังนั้นมาตรฐานการทดสอบความเป็นฉนวนของฮีตเตอร์ควรจะไม่ต่ำกว่า 1500 VDC และค่าความเป็นฉนวนต้องไม่ต่ำกว่า 500 เมกะโอม

ฮีตเตอร์ (Heater) เป็นอุปกรณ์ให้ความร้อนแก่ชิ้นงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยใช้หลักการจ่ายกระแสไฟฟ้าไหลผ่านลวดตัวนำ (ตัวความต้านทาน R) ซึ่งส่งผลให้ลวดตัวนำมีความร้อนเกิดขึ้น โดยแหล่งจ่ายไฟสามารถใช้ได้กับแรงดัน 220VAC และ 380VAC ทำให้ผู้ใช้สามารถใช้งานฮีตเตอร์ (Heater) ได้ง่ายและสะดวก เนื่องจากการใช้งานฮีตเตอร์ (Heater) นั้นสามารถเข้าใจหลักการทำงานได้ง่าย ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่นิยมหันมาใช้ฮีตเตอร์ (Heater) มากยิ่งขึ้น เนื่องจากราคาถูก และสั่งขนาด รูปทรง และวัตต์ได้ตามความต้องการ

2.4.1 ฮีตเตอร์แบ่งออกได้เป็น 15 ประเภท ดังนี้

2.4.1.1 ฮีตเตอร์ต้มน้ำยาเคมี

ใช้สำหรับอุ่นหรือต้มของเหลวได้เกือบทุกประเภทที่ไม่ทำปฏิกิริยากับสแตนเลส 316 (SUS 316) เช่นน้ำ หรือน้ำมัน และยังใช้อุ่น หรือ ต้ม ของเหลวที่เหนียวข้นได้หลากหลาย การติดตั้งสามารถทำได้โดยเชื่อมเกลียวตัวเมียติดกับถังแล้วใส่ฮีตเตอร์แบบเกลียวเข้าไปโดยตัวฮีตเตอร์ขนานกับพื้นถังควรระวังไม่ให้ส่วนของฮีตเตอร์โผล่พ้นของเหลวเนื่องจากจะทำให้ส่วนที่อยู่เหนือของเหลวร้อนจัดเกินไปทำให้อายุการใช้งานสั้น และเพื่อให้ความร้อนกระจายทั่วถึงควรติดตั้งไบพัดกวนของเหลวควบคู่กันด้วย

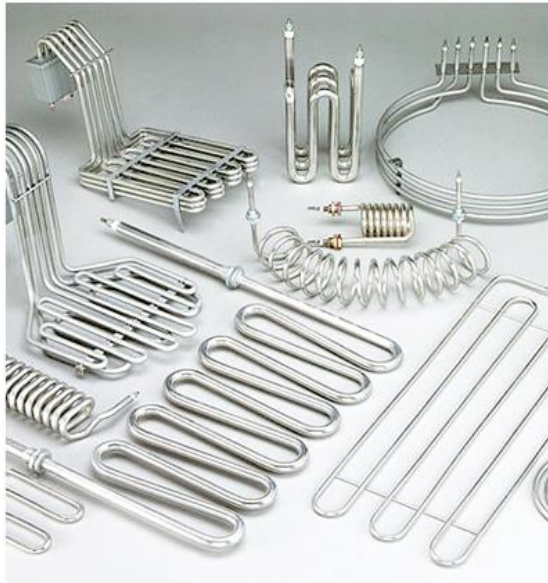

รูปที่ 2.4 ฮีตเตอร์ต้มน้ำยาเคมี

2.4.1.2 ฮีตเตอร์ฮอตรันเนอร์ (Hot runner Heater)

คือฮีตเตอร์ที่ได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับท่อหัวฉีด ที่ติดกับแม่พิมพ์ เพื่อถ่ายเทความร้อนได้อย่างสม่ำเสมอและทั่วทั้งฮีตเตอร์ ฮีตเตอร์ฮอตรันเนอร์เหมาะสำหรับงานอุตสาหกรรมพลาสติก, เครื่องฉีดพลาสติก และฝาพลาสติก สามารถกำหนดขนาดตามความต้องการได้ฮีตเตอร์ชนิดลวด (Hot runner Heater) ผลิตจากลวดฮีตเตอร์คุณภาพสูงมีอายุการใช้งานยืนยาว ปราศจากสนิมเพราะตัวลวดด้านนอกทำจากสแตนเลสเกรด 304 แท้ อีกทั้ง มีการทดลองก่อนนำส่งให้ลูกค้าจึงมั่นใจได้ว่าฮีตเตอร์ชนิดลวดของเราจะมีคุณภาพและให้ความร้อนได้สูงตามสเปกที่ท่านต้องการ ฮีตเตอร์ชนิดลวดเหมาะสำหรับใช้ในการให้ความร้อนของเหลวต่างๆหรือ

ให้ความร้อนกับเตาไฟฟ้า ได้หากท่านสามารถเลือกได้ว่าจะให้ทางเราตัดเป็นรูปแบบต่างๆเพื่อความเหมาะสมในแต่ละงาน ทั้งนี้เรายังสามารถผลิตและออกแบบให้ท่านได้ตามต้องการ เช่น กำลังวัตต์ไฟฟ้า แรงดันที่ใช้ หรือ ขนาดของขดลวด มีให้เลือกหลายขนาด เพื่อตอบสนองความต้องการการใช้งานฮีตเตอร์ขดลวดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มกำลังการใช้งาน เป็นฮีตเตอร์ที่มีขนาดเล็กแต่สามารถทำความร้อนได้สูงเหมาะใช้กับเครื่องฉีดสามารถให้อุณหภูมิในการใช้งานได้ถึง $1,400^{\circ}\text{F}$ (760°C) ขึ้นอยู่กับการออกแบบด้วย

รูปที่ 2.5 ฮีตเตอร์ขดลวด (Hot runner Heater)

2.4.1.3 เซรามิกฮีตเตอร์ (Ceramic Band Heater)

คือฮีตเตอร์ที่ให้ความร้อนได้สูง และต่อเนื่องเหมาะสำหรับเครื่องฉีดพลาสติก ที่ต้องการใช้อุณหภูมิสูง และใช้ต่อเนื่องเป็นเวลานานๆ โครงสร้างทำจากเซรามิก อายุการใช้งานนาน ปลอดภัย สามารถกำหนดขนาดได้ตามความต้องการ และสามารถให้อุณหภูมิระดับปานกลางจนถึงสูง เนื่องจากเซรามิกเป็นตัวนำความร้อนและยังเป็นฉนวนไฟฟ้าที่ดีอีกด้วย ฮีตเตอร์เซรามิกสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งกลม และ แบบแผ่น ซึ่งเหมาะกับงานประเภทอุตสาหกรรมพลาสติก งานแม่พิมพ์ และ อุตสาหกรรมผลิตยางทุกชนิด เซรามิกยังให้ความร้อนต่อเนื่องได้เป็นเวลานาน มีอายุการใช้งานที่ยาวนานและปลอดภัย และยังสามารถใช้ให้ความร้อนกับของเหลวที่อยู่ในท่อ ใช้ให้ความร้อนกับท่อ หรือถึงรูปทรงกระบอกโดยรัศจากภายนอก เช่น งานฉีดพลาสติก หรือต้มน้ำ เลือกรูปแบบที่พอได้ทั้งออกสาย ขั้วน็อต และปลั๊ก

รูปที่ 2.6 เซรามิกฮีตเตอร์ (Ceramic Band Heater)

2.4.1.4 ฮีตเตอร์แท่ง (Cartridge heater)

คือฮีตเตอร์ที่ใช้ในการอุ่น และให้ความร้อนให้แก่แม่พิมพ์, ชิ้นงานเหล็ก, หัวพ่นกาว, เครื่องพิมพ์ทอง, เครื่องรีดถุงพลาสติก นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใส่เกลียว เพื่อต้มน้ำเค็มกาวในท่อ หรือถอดได้ฮีตเตอร์แท่งแบ่งเป็น 2 ชนิด

1. ฮีตเตอร์แท่งแบบไฮเดนมักใช้กับงานที่ไม่ร้อนเกิน 350°C
2. ฮีตเตอร์แท่งแบบโลเดนใช้กับงานที่ไม่ควรร้อนเกิน 150°C อนึ่งฮีตเตอร์ไฮเดนดีกว่าใช้งานได้นานกว่า ราคาแพงกว่าแต่ไม่มากจึงมีผู้ใช้มากกว่า

รูปที่ 2.7 ฮีตเตอร์แท่ง (Cartridge heater)

2.4.1.5 ฮีตเตอร์จุ่ม-ฮีตเตอร์ต้มน้ำ (Immersion Heater)

คือฮีตเตอร์ที่ใช้ให้ความร้อนกับของเหลว เช่น ต้มน้ำ หรือ อุ่นน้ำมันของเหลวต่างๆ ได้เกือบทุกประเภทที่ไม่ทำปฏิกิริยากับสแตนเลส ซึ่งเหมาะสำหรับทุกงานอุตสาหกรรมที่มีการอุ่นหรือต้มของเหลวหลายชนิด และยังอุ่นหรือต้มของเหลวที่เหนียวข้น เช่น อุ่นกาวยางมะตอย การติดตั้งสามารถทำได้โดยเชื่อมเกลียวตัวเมียติดกับถังแล้วใส่ฮีตเตอร์แบบเกลียวเข้าไป โดยตัวฮีตเตอร์ขนานกับพื้นถัง ควรระวังไม่ให้ส่วนของฮีตเตอร์โผล่พ้นระดับของเหลวเนื่องจากจะทำให้ส่วนที่อยู่เหนือของเหลวร้อนจัดเกินไปเพราะไม่ได้ระบายความร้อนให้กับของเหลวจึงทำให้อายุการใช้งานสั้นลง

รูปที่ 2.8 ฮีตเตอร์จุ่ม-ฮีตเตอร์ต้มน้ำ (Immersion Heater)

2.4.1.6 ฮีตเตอร์อินฟราเรด (Infrared Heater)

คือฮีตเตอร์ที่ใช้ส่งผ่านความร้อนแบบแผ่รังสี จึงมีประสิทธิภาพสูง ความสูญเสียต่ำ ประหยัดไฟ สามารถให้ความร้อนวัตถุได้ถึงเนื้อในจึงทำให้ประหยัดเวลาได้ และยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานในงานอบแห้งต่างๆ เช่น อบสี, แลคเกอร์, กาว, เมล็ดพันธุ์พืช, อีพ็อกซี ใช้กับงานอุตสาหกรรมพลาสติก อบพลาสติกให้อ่อนตัวก่อนนำไปเข้าเครื่องเป่า มีลักษณะเป็นท่อกลม เส้นตรงมีทั้งสีดำ (เซรามิก) สีขาว (แก้วควอต)

- ❖ ใช้สำหรับงานอบแห้ง, ไล่ความชื้น, อบสกรีน, อบอาหารหรืองานบรรจุสินค้าโดยใช้ของพลาสติกฟิล์มหูดโดยใช้ในเครื่องอบฟิล์มหูด

- ❖ ใช้ในงานอบแห้งต่างๆ เช่น สี, แลคเกอร์, กาว, เมล็ดพันธุ์พืช, อีพอกซี
- ❖ ใช้กับงานอุตสาหกรรมอาหาร เช่น ขนมปัง, เบเกอรี่

การให้ความร้อนของฮีทเตอร์อินฟราเรด สิ่งที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือ วัตถุที่จะต้องมีคุณสมบัติในการดูดซับรังสีได้ดี ดังนั้น วัตถุบางชนิดที่มีผิวมันวาว หรือมีคุณสมบัติในการสะท้อนแสงได้ดีจะไม่เหมาะกับการให้ความร้อนด้วยวิธีนี้

รูปที่ 2.9 ฮีทเตอร์อินฟราเรด (Infrared Heater)

2.4.1.7 ฮีทเตอร์แผ่น (Strip Heater)

คือฮีทเตอร์ที่มีโครงสร้างแบบเดียวกันกับฮีทเตอร์รัดท่อแต่รูปทรงจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า เหมาะสำหรับให้ความร้อนกับแม่พิมพ์ สามารถระบุชนิดวัสดุที่ต้องการได้รวมทั้งความยาว, แรงดัน, กำลังวัตต์ ใช้ให้ความร้อนกับวัตถุผิวเรียบ โดยใช้วิธียึดติดให้แน่นโดยการใช้น็อตหรือการรัด วัสดุที่นำมาทำสามารถเลือกได้ทั้ง สเตนเลส และ ซิงค์ การต่อไฟได้ทั้งออกสาย, ขั้วน็อต, เต้า และออกปลั๊ก

ฮีทเตอร์แผ่น (Strip Heater) เป็นอุปกรณ์ให้ความร้อนกับงานทั่วไป ซึ่งเหมาะสำหรับงานที่ต้องการให้ความร้อนกับงานทั่วไป เช่น เครื่องบรรจุหีบห่อมีดัดพลาสติก เต้าอบแบบต่างๆ ที่ต้องการให้ความร้อนอย่างสม่ำเสมอกับชิ้นงาน และให้ความร้อนในงานอุตสาหกรรมต่างๆ ใช้ให้

ความร้อนกับแผ่นแม่พิมพ์ ลักษณะงานเหมือนฮีตเตอร์แท่ง มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมหรือวงกลม สามารถเจาะรูได้

รูปที่ 2.10 ฮีตเตอร์แผ่น (Strip Heater)

2.4.1.8 ฮีตเตอร์บอบบิ้น (Bobbin Heater)

คือฮีตเตอร์แบบจุ่มชนิดหนึ่ง ถูกออกแบบให้ความร้อนกับของเหลวสามารถเคลื่อนย้ายได้ง่ายใช้ให้ความร้อนกับของเหลว เช่นงานชุบ งานแช่ในกรด หรือสารละลายวัสดุที่เป็นควอทซ์ สำหรับกรดหรือสารละลายกัดกร่อนพิเศษและยังนำไปใช้อุ่นหรือต้มน้ำยาเคมี และ ของเหลวเกือบทุกชนิด ให้ความร้อนคงที่สม่ำเสมอ ไม่ทำปฏิกิริยากับสารเคมีเกือบทุกประเภท ลักษณะของฮีตเตอร์บอบบิ้น (Bobbin Heater) คือฮีตเตอร์จะสอดเข้ากับท่อสำหรับให้ความร้อนกับของเหลว โดยไม่ทำปฏิกิริยากับสารเคมีเกือบทุกประเภท สามารถถอดออกมาซ่อมบำรุงได้สะดวก เหมาะกับงานอุ่นน้ำ หรือต้มน้ำยาเคมี น้ำมัน แวกซ์ หรือ ไขมัน เป็นต้น

รูปที่ 2.11 ฮีตเตอร์بوبบิน (Bobbin Heater)

2.4.1.9 ฮีตเตอร์ท่อกลม ฮีตเตอร์ทิวบูลาร์ (Tubular Heater)

คือฮีตเตอร์ที่ใช้ให้ความร้อนได้กับอากาศ และของเหลว และใช้ให้ความร้อนกับน้ำ เช่น งานอุ่น หรืองานต้ม และยังใช้สำหรับงานที่ต้องการให้ความร้อนในการอบ เช่น อบสี, อบชิ้นส่วน อะไหล่รถยนต์, อบไล่ความชื้น, อบใยผ้า, อบแม่พิมพ์, อบพลาสติก, อบอาหาร เป็นต้น มีวัสดุให้เลือกตามความเหมาะสมของงาน

ฮีตเตอร์ท่อกลมผลิตให้มีความยาวได้ตั้งแต่ 1.5 ซม. จนถึง 6 เมตร และสามารถนำไปดัดแปลงเป็นฮีตเตอร์อื่นๆ อีกมากมายหลายชนิด เช่น

- ❖ เส้นตรง (Straight Line)
- ❖ ดัดตัวยู (U- shaped)
- ❖ ดัดตัวเอ็ม (M- shaped)
- ❖ ตัวยูหัวเกลียว (With Thread)
- ❖ ฮีตเตอร์คريب
- ❖ ฮีตเตอร์อุ่น – ต้มน้ำยาเคมี
- ❖ ฮีตเตอร์อุ่น – ต้มน้ำ
- ❖ ละลายน้ำแข็ง (Defrost)
- ❖ หัวเกลียวประปา(Thread)

รูปที่ 2.12 ฮีตเตอร์ท่อกลม ฮีตเตอร์ทิวบูลาร์ (Tubular Heater)

2.4.1.10 เซอร์คูเรชั่นฮีตเตอร์ (Circulation Heater)

เซอร์คูเรชั่นฮีตเตอร์เป็นเครื่องทำความร้อนระบบหมุนเวียน ที่ใช้น้ำ, น้ำมัน, ลม, แก๊ส เป็นตัวพาความร้อนไปใช้ และยังให้ความร้อนของเหลว และก๊าซภายในท่อ ใช้สแตนเลสคุณภาพดีให้ความร้อนสม่ำเสมอ สามารถติดตั้งได้ทั้งแนวตั้งและแนวนอน ใช้สแตนเลสคุณภาพดี

รูปที่ 2.13 เซอร์คูเรชั่นฮีตเตอร์ (Circulation Heater)

2.4.1.11 คอยล์ฮีตเตอร์ (Coil Heater)

เป็นฮีตเตอร์ที่ใช้สำหรับให้ความร้อนในอากาศเหมาะสำหรับใช้งานในเตาอบให้ความร้อนกับชิ้นงาน สามารถวางบนฉนวนกันความร้อน เช่น Ceramic Fiber หรือ Ceramic Support Heater ออกแบบขนาดโวลท์ให้ถูกต้องจะทำให้อายุการใช้งานนานมากขึ้น และนิยมใช้ในงานอุตสาหกรรมเตาอุณหภูมิสูง ซึ่งวัสดุที่นำมาใช้มีทั้งลวด เหล็ก และลวดนิเกิล นำมาขดขึ้นรูปตามขนาดที่ ต้องการให้ความร้อนสูง

รูปที่ 2.14 คอยล์ฮีตเตอร์ (Coil Heater)

2.4.1.12 ฮีตเตอร์รัดท่อ (Band Heater)

เป็นฮีตเตอร์ที่ใช้สำหรับให้ความร้อนกับท่อ หรือ ถังทรงกระบอก เช่น เครื่องฉีดพลาสติกให้การตอบสนองเกือบจะทันทีที่ใช้คู่กับอุณหภูมิควบคุม ให้ความร้อนและส่งผ่านความร้อนได้เร็วขึ้น ทนต่อการปนเปื้อนของการฉีกจากพลาสติก หรือวัสดุอื่นๆ สามารถสั่งทำได้ตามแบบที่ลูกค้าต้องการ เหมาะสำหรับงานที่ต้องการให้ความร้อน หรือ อุ่น ของเหลวในท่อลำเลียง หรือ ถังพักในสายการผลิต เช่น ท่อลำเลียงกาว ท่อส่งน้ำมัน ท่อส่งน้ำร้อน และยังสามารถนำไปใช้ เป็นส่วนประกอบของเครื่องใช้ไฟฟ้า ที่มีการใช้ความร้อนในการทำงาน เช่น กระจกน้ำร้อน หม้อหุงข้าว เตารีด เป็นต้น

รูปที่ 2.15 ฮีตเตอร์รัดท่อ (Band Heater)

2.4.1.13 ฮีตเตอร์อุ่น – ฮีตเตอร์ต้มน้ำยาเคมี

คืออุปกรณ์ที่ให้ความร้อนเพื่ออุ่น หรือ ต้มของเหลวทุกประเภท ที่ทำปฏิกิริยากับสแตนเลส ซึ่งเหมาะกับทุกงานอุตสาหกรรม ที่มีการอุ่นหรือต้มของเหลวได้หลายชนิด โดยเฉพาะงานที่ให้ ความร้อนกับน้ำยาที่ใช้ชุบ น้ำกรด/ด่างโดยทั่วไปแล้ว ฮีตเตอร์ชนิดนี้แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น ฮีตเตอร์หน้าแปลน, ฮีตเตอร์ชั้นเกลียว, ฮีตเตอร์จุ่มหรือแขวนในบ่อความร้อน

- ❖ ใช้สำหรับอุ่น หรือ ต้มของเหลวน้ำยาที่ต้องการความสะอาดโลหะใน ขบวนการผลิต เช่น
- ❖ ใช้สำหรับอุ่น หรือ ต้มของเหลวที่มีความเหนียวข้นได้หลากหลาย เช่น อุ่นกาวยาง มะตอย เป็นต้น

รูปที่ 2.16 ฮีตเตอร์อุ่น – ฮีตเตอร์ต้มน้ำยาเคมี

2.4.1.14 ฮีตเตอร์แบบทำความอบอุ่นตามบ้านเรือน

เมื่อถึงฤดูหนาวในเมืองไทยมักจะมีข่าวว่า พื้นที่ชนบททางด้านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนมันจะสูมไฟตอนกลางคืนเพราะอากาศที่หนาวอาจจะทำให้เจ็บป่วยและมีบางท่านถึงกับเสียชีวิตได้ ยิ่งผู้ที่อาศัยอยู่บนภูเขายิ่งหนาวมากกว่าอยู่แล้ว ฮีตเตอร์ประจำบ้านสามารถช่วยให้หายหนาวได้

รูปที่ 2.17 ฮีตเตอร์แบบทำความอบอุ่นตามบ้านเรือน

2.4.1.15 ฮีตเตอร์แบบฟิล์ม (Film Heater)

ฮีตเตอร์แบบฟิล์ม มีข้อดีคือ สามารถม้วนเก็บตอนขนส่งมาประเทศไทยได้ ไม่กินเนื้อที่ประโยชน์ในการใช้งาน สามารถปูเป็นพื้นหรือปูติดผนังเพื่อสร้างความอบอุ่น ในพื้นที่ที่มีอากาศหนาวมาก ๆ ^[4]

รูปที่ 2.18 ฮีตเตอร์แบบฟิล์ม (Film Heater)

2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเห็ด

เห็ด (Mushroom) เป็นอาหารเพื่อสุขภาพที่มีมาช้านานและยังได้รับความนิยมมากยิ่งเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นเห็ดสดหรือเห็ดตากแห้ง รวมทั้งชนิดบรรจุกระป๋องด้วย และเห็ดทั้งในประเทศและต่างประเทศมีอยู่มากมายหลากหลายสายพันธุ์เลยทีเดียว แต่หลักๆแล้วจะมีการจำแนกกลุ่มของเห็ดออกเป็น 3 กลุ่มคือ – เห็ดชนิดที่รับประทานได้นิยมนำมารับประทานเป็นอาหารเพื่อสุขภาพกัน อาทิ เห็ดนางฟ้า, เห็ดฟาง, เห็ดหูหนู, เห็ดนางรม, เห็ดโคน, เห็ดเข็มทอง ฯลฯ – เห็ดที่นำมาใช้เป็นยาสมุนไพร เนื่องจากมีสรรพคุณทางยา อาทิ เห็ดหอม หรือเห็ดหลินจือ ฯลฯ – เห็ดพิษที่ไม่สามารถรับประทานได้และอาจถึงแก่ชีวิตได้ อาทิ เห็ดระโงกหิน, เห็ดจิก, เห็ดจวกู, เห็ดสน, เห็ดหมึก, เห็ดหิ่งห้อย ฯลฯ

จึงมีการนิยมปลูกเห็ดกันมากขึ้น โดยการปลูกเห็ดนั้นมีหลายปัจจัยดังนี้

1. อุณหภูมิ มีผลมากต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของเห็ด โดยที่อุณหภูมิที่เห็ดแต่ละชนิดใช้สำหรับการเจริญเติบโตของเส้นใยจะมีค่าสูงกว่าอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเกิดดอกเห็ดเล็กน้อย เช่น เห็ดนางฟ้าระยะการเจริญเติบโตของเส้นใยจะอยู่ที่ 25 – 35 °c ส่วนระดับอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของดอกเห็ดนางฟ้า จะอยู่ระหว่าง 20 – 30 °c
2. ความชื้นของอากาศ มีผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของเห็ด เห็ดต้องการความชื้นค่อนข้างสูง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเปิดก้อนเชื้อภายในโรงเรือนที่เก็บความชื้นได้ และรักษาระดับความชื้นในอากาศให้อยู่ในระดับ 70-80 เปอร์เซ็นต์
3. อากาศ ภายในโรงเรือนควรมีอากาศถ่ายเทได้ดี กรณีที่โรงเรือนอยู่ในระยะเปิดดอกมีการระบายถ่ายเทอากาศไม่ดี จะมีปัญหาคือเห็ดขาดออกซิเจน หากโรงเรือนมีปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สูงก็จะทำให้ดอกเห็ดมีลักษณะผิดปกติได้ ทำให้เส้นใยเห็ดไม่สามารถสร้างตุ่มดอกได้ สภาพดอกเห็ดจะผิดปกติ และผลผลิตต่ำ
4. แสงสว่าง แม้ว่าเส้นใยเห็ดจะไม่ต้องแสงในช่วงการบ่มเส้นใย แต่ช่วงเปิดดอกเห็ดต้องการแสงในระดับหนึ่งที่เหมาะสม จึงจะมีพัฒนาการของดอกเห็ดที่สมบูรณ์
5. สารอาหาร ควรให้มีสารอาหารพอเพียงตามที่เห็ดแต่ละชนิดต้องการ คาร์โบไฮเดรท โปรตีน ไขมัน แร่ธาตุ ไวตามิน
6. ความเป็นกรดเป็นด่าง การเจริญเติบโตของเส้นใยเห็ดควรอยู่ในสภาพอาหารที่เป็นกรดจนถึง

ระดับกลาง คือมีค่า pH ประมาณ 5.5-7

7. แร่ดั่งดุดของโลก เหน็ดที่มีลักษณะเป็นทรงรุ่ม จะเจริญในแนวด้านแรงดั่งดุดของโลก ไม่ว่าจะจับวางในตำแหน่งใด ดอกเหน็ดจะออกดอกด้านแรงโน้มถ่วงของโลก ส่วนเหน็ดหึ่งจะเจริญในแนวขนานกับพื้นโลก

ตารางที่ 2.1 อุณหภูมิ และระยะเวลาในการบ่มเส้นใยของก้อนเชื้อเหน็ดชนิดต่าง ๆ

ชนิดเหน็ด	ระยะเวลาบ่ม	
	องศาเซลเซียส	เดือน
เหน็ดนางรม	24-32	1-1.5
เหน็ดนางฟ้า	22-25	1-1.5
เหน็ดภูฐาน	24-28	1-1.5
เหน็ดเป่าฮือ	24-28	1.5-2
เหน็ดหูหนู	25-32	1.5-2
เหน็ดขนขาว	28-32	28-30 วัน
เหน็ดหอม	24-25	4-5
เหน็ดหัวลิง	21-25	1.5-2
เหน็ดโคนญี่ปุ่น	24-28	1.5-2

หมายเหตุ ระยะเวลาการบ่มเส้นใยของก้อนเชื้อเหน็ดขึ้นอยู่กับชนิดของเหน็ด และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น อุณหภูมิ ความชื้น วัสดุเพาะ อาหารเสริม และแสงสว่าง แหล่งข้อมูลจากกรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 2.2 วิธีการเปิดดอก อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ และแสงที่เหมาะสมต่อการเจริญระยะเปิดดอก ของเห็ดชนิดต่าง ๆ

ชนิดเห็ด	การเปิดก่อน		ออกดอก	เงื่อนไขการเกิดดอก		พักก่อน
			องศาเซลเซียส	ความชื้น	แสง	วัน
เห็ดนางรม	ตั้งจุกและ ลำลือออก	ถอดคอขวด	20-28	70-90	น้อย	3-5
เห็ดนางฟ้า		ถอดคอขวด	28-35	70-90	น้อย	3-5
เห็ดภูฐาน		ถอดคอขวด	25-32	70-90	น้อย	3-5
เห็ดเป๋าฮื้อ		ถอดคอขวด	25-32	70-90	น้อย	10-14
เห็ดหูหนู		รัดจุก, กรีด ด้านข้าง	25-35	80-90	น้อย	5-8
เห็ดขอนขาว		ปาดปาก	30-35	70-90	กลาง	7-10
เห็ดหอม		ปาดปาก	10-28	60-90	กลาง	15-20
เห็ดหัวลิง		ถอดคอขวด	15-25	60-70	น้อย	10-14
เห็ดโคน ญี่ปุ่น		ไม่ถอดคอขวด	24-30	80-85	น้อย	18-21

หลักในการเพาะเห็ดเบื้องต้นก็คือ การศึกษาสภาพต่างๆในธรรมชาติของเห็ดนั้น ๆ แล้วนำเห็ดนั้นมาเลี้ยงในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับธรรมชาติ เนื่องจากการเจริญเติบโตของเส้นใยเห็ดและปัจจัยในการเจริญเป็นดอกของเห็ดนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาถึงขั้นตอนของการเพาะเห็ดเพื่อที่จะได้เห็ดที่มีลักษณะสมบูรณ์ และตรงกับความต้องการของผู้บริโภค^[6]